

Alte Drucke

Doktor Martin Luther przed Wele lebnostij Czisarzsku y przedewssemi Knijzaty rzyse knapomenuti gich/ odwolati knijhypod gmenem gehu wydane Prokterez ...

Luther, Martin

Praze, 1521

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-159483

Gott wol
in uns sein

54 D 18

und / allig besetzt.

54 D 18

Kerz nas vglit
ne Skizze Buch vork.
moherny, abgesehen moff.
prizipoznale frrvrsu
standat az do naffe met.
a po smrti vric nar
Buch vorkmoherny
dati frrvrsu a ko,
vurna zinsota wez neho
Fiat, Hallelujah.

Cum amici dissuaderent, ut Lu-
therus iter Wormationem versus in-
grediretur ubi ratio reddenda e-
rat, cur Leonis X. bullam et Pon-
tificiorum libros Willebergd con-
buri fecerat, illum respondisse
Kortholtus in Historia Ec-
clesiastica pag. m. 761. scribit:
Quod se omnes homines toto
orbe iuncti, omnesq. daemones in-
ferni ab hoc itinere non essent impe-
dituri, se enim causam Dei tu-
eri! eadem pagina germanica verba ha-
bentur. In dem Buch der Pfaffen, Sünz und Sünz, in Na-
men des Herrn Christi, wenn es gleich widersteht, als
wenn es ein Pfaffen darsinn, was es, als ein Pfaffen
allen darsinn, sind. Zu welcher Zeit es da
ein gemacht: Eine Pfaffen darsinn, ist ein Pfaffen
wird in meinem Buch, in dem Buch, pag. 388. b.
Dieses Buch hat gest. von Buch nach dem Buch.

Jehova vivit et regnat, Halle
Luth. d. 21. Novemb. 1723.
Doktor Martin Luther przed Wele

lebnostu Cisaristku y przedewssiemu Kniżaty
Rzysse knapomenuti gich / odwolati kniży pod
gmenem geho wydane prokterez y k sgezdu a k
Sniemu wssij Rzysse do miasta Wormu
su gsa obeslan odpowied darwa April
Leta M^o CCCCC^o xxi^o dne xviii Miesyrze Dubna

Gott der Herr
bist du für alle Hoff
hat sich gegeben, die
er durch seinen Gnad
us Kunst und
Kunst erzieht u.
erzieht, hat, alle
Lust!
aus dem Namen des Herrn des
Paul. J. D. Martin
Lutheri. Er mußte mit
zu: Fide Deo, seipice
munda et discere mori!

Lutherus humanitate sua loqui-
gott sey gulebent alle

C Najmocniejszy pane a Czysarzy Oswieczena Kniaz
żata a Pani miłościw: mnie wżereysshō weżera *Sermo*
żas vłożeny jako dnes posłusny se stawim. A przy *nis in*
tom pro miłosrdenstwū Bożū prosym waszū Czysarzskę *troitis*
welebności: y tak waszych Kniazestwych powysseño *admon*
sti a panuow że tu wiec a przy: jako; se nadziegi spra *comis*
wedności a prawdy miłostiwie slyseti racite. A gest *valde*
libych skze newiedomost a znerozu hodnost przistū *et ur*
slegiczy E Tytulom muste niekomu egal a nedolozil *banis.*
A ze bych skze nezpůsob nedostatku me rzeci neb pa
zyku pobludil miłostiwie sobie to wazije: jako; to czo
wieku skery neprzi dworzich Kniazat: ale wkautie me
zy Wnichy obywat s chowan gsa/ Edeż ginacz osobie
mliwiti nemoku. Ależ je wpologi a wpolorze myśli
me a; posawad se wżiw y psal gsem samu toliko gest
chwalu Bożū a spasiwedne wżeniū przed se bral gsem.

C Najmocniejszy Czysarzi a oswieczena Kniazata ze
Mladwa Artikule dne wżereysshō: skze welebność
Czysarzskū mnie przedložene. A gmenowitie chcielli
bych E Knisham przegienym agmenem mym wyslym
yako E swym vlastnim se priznati a knishy takowe za
stupiti a braniti a nebo ge jako; prwe przedloženo od
wolati. Dal gsem ya y hned prostu a hotowu tehdaz
odpowiedz na prwnū Artykul wskereż gestie staly y
nymū gnie myśli negsem: ne; wiecznie przitom trwa
ti chzi że knishy pod gmenem mym a otemene wydane
A u

a wypuścienne k swym vlastnim se priznawa : lez by
go wtom a mezi tim znepřiznie mych protiwnikow
lest sneprzistupni mudrosti a rozumem nietco wtiech
zmiemla a mnieprzipsala : a to dale zlostnie wypusti
la : takowych zadnych k sobie nevgima než zokolí vlast
nyho meho gest : a odemne sameho napsane bezwykla
duo gednoho kždého rozumu sobie připisugy :.

C Podruke poniewadz wždy odpowiedietí mam pro
sim wassu Cisarzské welebnosti : také wassych milo
sti k nížat žerozumieti račite takowe me knižy neby
ti wšechny gednostayne : neš některé gsu wčterych
toliko vprzima sprawedlnost wáry a mrawuow s pro
sta ze Ctený wypsana kdez tim nepřatele a odporni
cy mogli gsu přimuzení sami wyznati takowe vžitč
ne a prospiešne bez škody od wiernych křesťianuow
wželosti hodna čtiena byti : Také ač některzi pro
ti tomu hroznie a prudze knižy me : wšak nehodnie su
wyznali : niez také menie předwnym a neobyčej
nym Drálem potupnie odsudili : gestlibych se k od
wolání tiech kniech podwolil prosim wšak go bych gi
ne° dowedl než žeya sam předewšsemi ginyymi lidmi
prawdu bych potupil pohřizyl : kdez by ztoho přate
le y nepřatele gednostaynie wyznali že sem sam wše
mu poznání prawdy swornosti : a gednomyslnosti ode
přel a s protiwl se :

C Druhe me psaní gest proti Papežstwú a Papež

skych wiecez pokusseni a gich nasledowanij napodobnie
yako ti kteryz swym vzenim a zlomy zywoty wsszech
no krestianstwo zlobiwe zawazugi a vgsistugi az do
smri dusse tiela neb zadny toho zaprziti ani zatagiti ne
muz jako skze wyzwizenij a obzalowanij wsszech kze
stianu wyswiedzuge se / ze skze prawa Papezska : ta
ke vzenij a nalezy lidste Swiedomi lidste wksrestia
nech vtrzenym zarmuzenim zalostiwie az na smrt
smrtweuo gest Wiedle toho Statky / Grunty a gina
zbozij / zwlastie w Niemeczkych narodich przedw
nym zpuosobem gestu poniektu nelsussij wierziti pohl
tali . A gestie pohltati a pozerati neprzestawagi .
Kdez oni to sami w swych vlastnich knizach / a pra
wich duchownich zapowidagi . Zakoz mane Distincti
one Rozdilu dewatem : a pietmezgitme Questione
Otazze / i / a ii . Kdez prawi Gestli by prawa a vze
nij Papezska byla od porna proti Swatemu Eze
ni a ziwotiu a woli Otznou swatych ze odewssch
krestianuow za bludne a za neprawe drzana byti ma
gi . Tak techdy gestlibych ya tyto knizy odwolal niez
bych gineho nedokonalne ze bych ge wgich vkrumem
tyranyu potwrzil a tee takowe zlosti netoliko wo kna
ale y dwerze k lepssimu pruchodu dokoren bych zagiti
otwrcel gestobych giz netoliko tee zlosti nelslechetne
prizgina byl / nez wzcle dopomahal a dokonawal : A
tak by potom dale / a wize to lotrowstwo nez posawad
swobodniegi bezewsscho trestani a spizeni se prowo
zowalo

Takowe odwołani a swiedomi lidu obecnim wel
mi netrpeliwe a nesnesiedlne gest. A wssak proto
potwrzenieysshu zwlastie Edyzby se omnie slyseti / da
li / a pochlubowali / ze gsem to wzimilz mocy weleбно
sti Czysarske a z rozkazani wssheho z hromazdieny / a s
geti o Swizenych Kniazat a panuw tak z przimiekaniy
ginych Stawuw pritom Rzimskie Smie. O go bych
ya welmi mily doBrotiwy pać prikrywal a pomocnik
byl : tee lite nesslechetnosti a takowemu skutnemu
Tyranstwu obhayze

Po Trzeti psal gsem obwlastenie proti niekterym
osobam / ktere skutnost a Tyranstwu Rzimskie ob
hayze a zastawa gest to ti sprawedlnost wury ocmie
kazani a wzemu Epadu zapomenui przwesti wylugi
Kdez proti takowym wostzegu a zmirilegu wuze ne
sto giny te powinności a zawazku yako ya : spicziti sli
shu : se priznawam. Wssak se tim nekladu za Swate
ho ani o ziwotu swym co dotyka ne z o same krystowym
wzemu hada a zasazugi se : protoz mnie takowe knihy
odwolati slyssne nemu nebo takowe Renocaci / podruhe
a znou buducznie wsshego zle by posylek wzalo A po
tom by zekli ge a tauz zewrzeli proti lidu Bozjumu
wize ne z Edy od poczatku bezewsshego strachu. Y ponie
wad z wzydy slowiek gsem a ne buh a ginacz swym kni
zam pomocy zadne cziniti nemozhu : nebmily krystus
a spasytel nasz gine pomocy swemu wzemu gest ne wz

niel kody? Był tazan ofwym Ogennu przed Amiassem : a
tu poligick skutny przigaw odpowiediel : Bezilli sem
zle wyday swiedeczstwū ozlem poniewadz pan krysztus
a wykupitel nasz ktery? wiediel sebe nebluditi wssak
gest proto neopowrshl od szpatneho sluzebnika swiedect
wū proti swemu Ogennu szysseti . Nladto mnohem wi
ge ya ktery? nemoha ne? bluditi powin? sem doprosyti
a dostati mozhliby kto swiedeczstwū wydati proti mee
mu Ogennu . Y proto? prosym szcze milosrdienstwū bo
żū wassū welebnost Cziarszku y wssesko dustogestwi
knużetste : kizde° obwlast od nappowyszenieyssy° a?
do naynišsy° kto? mu? dai swiedeczstwū oznā blud mny
a ptemo? ten pusziny Swatynni : Prorokū y : Swa
tych Czienn : takdy wdokonale pwszebuduli szcze tak?
we niekde wniewakem bludnem Artikulu nauce a w
tom nalezen gotow sem takowe odwolati . A take chcy
ktonu byti prwnū a poczatek ktery? by me bludne knū
hy wssak zprzemożeniū a dokizaniū yal dotczeno do wosh
nie y wrzy

C Y : toho zewssheho nadziegi se ze dosti : zgeweno a ozna
meno szcze osobu mugest : ze rozlicznū rozdilowe nebez
pečenstwū a ruznicze mnohe a przicziny meho Ogennu
wli d a w Swiet wzrostli / Ede? gsem wczera proto wel
ni wysoce a dosti tarze napomenut a wssak takowe na
pomenuiti Beruza welni libezny prikład obrazu ponie
wad? w takowych wiezech slowo bożū Rornie rozdwo?

gicze sznanto a szledano byti ma neš gisty: pufos toho
słowa s przypadnoſti a s pruchodem takowym se doſona
wa / yakož prawu / nepryſſel ſem poſoge poſtati než
mež Matuſſe w deſaty kapiſe

E Dale geſt nam potrebu roziginati kteraś buoś diw
ny a krozny w ſwych radach geſt: tehdy toto ne / ſſylo
wanu poſoge takowym rozdwożeni: poniewadž by ſto
wu bożynu odporu byli neš wiecez pożatek czele po
topy a rozwodnienu netrpeliweho zleho z toho zroſte
Take wużge geſt doſti pilne przed ſe brati aby tomito
naſſemu nadewſſeży wywyſſenemu ſhladęcy a ſzi
ſarzu Karlowi: wkeremž geſtie mnohe nadziege po
bohu ſu Riſſe lneoblażeni a weſſtieſti neſſſla kterež
ya ſkre mnoha a dobra przykladā piſma / wſſal o ſara
onowu krali babilonſkem y o kralich iſrakelſkych
ſuſſnie wyznamenati mohu kteryž toho času když gſu
ſwym radami kralowſtwu ſwa k ſtalemu ſpokoge
nu ſetrowali ſſyłowali: wnaywietſu ſkazu przyſſli
Meš buoś nebeſky a wſſemohuery geſt en genž chy
tre w gich chytroſti gima y obſahuge Aprzewraży
ge hozy prwe než geſy ſeznagi **N** protož potrebi geſt
bazeu bożu wewſſem mitu. Takowa ſłowa ya ne
mluwim aby s potrebnosti byla meho ſezimienu a
neš takowym wywyſſenym ſhlawam enapomeniti by
ti Mež toliko že ya ni kteraž ſužbu otchowſtu me wła
ſti a Narodu niemeczkemu oddalowawati powinen
neyſem:.

C Stain se wassu welebnosti Czúsarske a wassennu
lknížetstennu diuostogenstwu pokornieporucim a pro
sym to° netрпиети ani dopustieti odmych nepratel w
šelialš gednoho šizdeho bez přizginy dowedeno na
mne aprotinnie štrogiti :.

C Po wykonanú tiech řečú powiediel Czúsarske
milosti Prokurator w šniewúwem zpuosobu a došti
šorliwé proti me° postawie žeby on odpověď neda
wal štera by šte při a wěczy přislúšela : také gemu
to naležie aby wto w pochybnost a na omyl postawi
ti miel čo niekdy Řizšským s šromaždieni a Šnie
mem zawržino a přizgato gest / neš čo by zawrženo
bylo že by ty zwelebiti čhtiel . V protož aby dal šp
řimnu : rozumnu : nepremowanu : a ništerak dšna
tu odpověď : a štrateže aby powiediel čhtielšby šni
hy šwe odwolati šili niež Neš gestli že by zprizgin
gš dotčenyč toho včiniti nečhtiel tchdy gešho milost
Czúsarska zšodnyč takowyč přyzgin : yako šuso
wi y ginym se štalo : šlúšnie šudu mozy včiniti :.
lštakowe řečy Martin Luther dobru prostu nero
šatu niežimž ne opremowanu / než dobru rozumnu
odpověď dal . A řeči ya toho nečžy včiniti leč
šyč štre šwiedomni pišem a neš štre yake zamenity
a zgewne přyzginy přemožen byl : neš ya newie
řim Papežowy ani Konziliom : poniewadž to wiedo
me gest Šie gš ta Konzilia negednu šludila : sama

¶ Takowe geho odpowiedy powiedial Official Mar-
tine neodwolassli niez / takdy bez pochyby pozustane
gedno ; drukym dobre sezylym : a tak gedno s drukym
potlaczono bude a wzakynuti przigde : gesty by tak
to wzydy nietzo zustalo : neb zo przed czas skrze Con-
cilia potupeno a od suzeno gest / nema mize otom dis-
putowano ani yaka zminka cziniena byti . A toho ty
nepokajesz aby Concilia kdy bludila :

si re
 lect
 vtrig
 scrip
 raz sa
 cra fu
 pra con
 cilia e
 pontif

Luther dale a šturze gest šyffan a šum dysputowa
no a hadano. Wšak w Ra: die dwerzmi zaw
renymy przed Ošwycenymy wysocze duostopnymy
Kunzary a Pany z. Markrabu Noachym z Bran
denburku Kuorfferstem Reinhartem Biskupem w
Tryru kurfferstem Kunzetem Birzum z sas a wmu
šni Biskupem z Brandenburgku Biskupem z Auffs
purku / a przed ginyymi wuče / wšak niez gineho w
niem nenalezli / ani dosahli / než je on wewšem swem
šzenu / zamuže plneho wšy prawdy sežnan gest. A
potom nageho miłosti a welebnosti Ezisariške psane
odpowiedi wyprawne / kteraž gemu do geho hospody
byla posłana z Wormusu / On y pomocnyczy geho
Ezimezcytmeho dne Wiespyze Dubna zase do wu
tamberku geli z.

Actornu Warmatien
finis.

Wystiщено w Slawnem Miestie Praze Ten
Czwrtel przed Swatym Wittem Tetka

Halhelu z Dwatzakeho Prwnyho z.

Prawa panu witez ztawu cž
nowy Affai: 40.

S. olus Jesu S. ide G. audio.

Præceptorū decalogi explica-
tio secundū paginarū seriem
sequenti ordine est evolvenda:

Præcept. 1. Pagina 1. sequ.

Dis vult in fili, 78.

quis in fili, 91.

Dis in fili, 116.

in fili, 145.

Dis in fili, 195.

Dis in fili, 233.

Dis in fili, 250.

Dis in fili, 291. sequ.

Vitaret coelum phæton si vi-
veret, et quas

Optavit stulte tangere nos-

Quis scit equos, 291.